

«№4 М.Әуезов атындағы жалпы орта білім беретін мектеп» КММ

Бекітілді:

«30» маусым 2023ж

Мектеп директоры: С.Е.Қабдрахманова

Келісілді:

«30» маусым 2023ж

Оқу ісі орыпбасары: Г.А.Уткелбасва

Қаралды:

«30» маусым 2023ж

Бірлестік жетекшісі: Ә.Тәжіғұл

2023-2024 оқу жылына арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспар

Пәні: «Кәсіпкерлік және бизнес негіздері»

Сыныбы: II «А»

Пән мұғалімі: Табылғанова Н.А.

2023-2024 оқу жылы

Түсінік хат

Жанартылған білім берудің оқыту технологиялары «Кәсіпкерлік және бизнес негіздері» пәнінің білім беру бағдарламасына енгізілген.

Мемлекет баспасының Жолдауында айтылғандай бүгінгі таңда жастардың кәсіпкерлігін дамыту басты міндет болып табылады. Президент К.К. Тоқаев Қазақстан халқына Жолдауында кәсіпкерлердің жаңа толқынын қалыптастыру және білім берудің барлық деңгейлерінде «Кәсіпкерлік негіздері» пәнін енгізу қажеттігін атап өтті. Кәсіпкерлік жана инновациялардың арқасында өндіріс мүмкіндіктерін жоғары деңгейге көтереді. [10]

«Кәсіпкерлік және бизнес негіздері» оқушыларға кәсіпкерлік ортаға енуге және іс жүзінде қандай да бір тауарды немесе қызметті өндіру, команданы ұйымдастыру, өз өнімін ілгерілету, тұтынушылар мен серіктестерді анықтау, бизнеске салық салу, қала және ауыл жағдайында бизнесті кеңейту бойынша өз жобасын іске асыруға мүмкіндік береді.

Оқу пәні жаратылыстану-математикалық және қоғамдық-гуманитарлық бағыттардағы инвариантты компоненттің стандартты деңгейіндегі таңдау пәні болып табылады. «Кәсіпкерлік және бизнес негіздері» пәнін жалпы білім беретін мектептердің 10-11 сыныптарында оқыту Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2019 жылғы 7 наурыздағы № 105 бұйрығымен бекітілген Үлгілік оқу жоспарына сәйкес жүзеге асырылады. [11]

«Кәсіпкерлік және бизнес негіздері» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі 10-11 сыныпта - аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағатты (қысқартылған оқу жүктемесімен ҰОЖ ҚР БЖҒМ №125 бұйрығы бойынша инвариантты компоненттің стандартты деңгейіндегі таңдау пәні) немесе аптасына 1 сағатты, оқу жылында 34 сағатты (жанартылған мазмұндағы ҰОЖ ҚР БЖҒМ №415 бұйрығы бойынша вариативті компоненттің «Жаһандық құзыреттіліктер» курсы ішінде) құрайды. [21,22]

Пәнді оқытудың мақсаты кәсіпкерлік, экономика, менеджмент және маркетинг негіздері бойынша оқушыларға базалық білімдер беру; өз таңдауы үшін жауапкершілікке үйрету, кәсіпкерлік ойлау жүйесі мен белсенді өмірлік ұстанымдарын қалыптасыру; қазіргі заманғы нарықтық жағдайда болашақтағы дербес әрекетіне қажетті дағдылардың практикалық базасын қалыптастыру болып табылады.

Оқыту міндеттері:

- 1) оқушылардың кәсіпкерлік пен бизнестің теориялық негіздерін қалыптастыру;

2) оқушылардың жеке қаржылық сауаттылықтың тәжірибелік дағдыларын меңгеруі;
3) оқушыларда өз жетістіктері мен өмірлік ұстанымдарына қатысты жауапкершілік сезімін қалыптастыру;
4) оқушыларда кәсіпкерлік ойлауды және өз әлеуетін жүзеге асыру мүмкіндіктерін көре білу біліктілігін қалыптастыру;

5) бизнес-идеяларды ойлап табу дағдыларын қалыптастыру және оларды кәсіпкерлік әрекет деңгейіне дейін дамыту;

6) бизнес-модельдеу дағдыларын дамыту және бизнестің өміршеңдігін арттыру мақсатында бәсекелестіктің құбылмалы жағдайларына бейімделе білу;

7) зерттеу дағдыларын қалыптастыру және заманауи ақпараттық технологияларды қолдану.

«Кәсіпкерлік және бизнес негіздері» оқу пәнінің ерекшеліктері:

1) пәнді Қазақстанның кәсіпкерлігі практикасы мен ерекшеліктерінің, даму тарихы мен қалыптасуының негіздеріне сүйене отырып, оқу пәнін құру;

2) оқытудың интерактивті және топтық ойын әдістемесі мен технологиясына, оқу үдерісіне оқушыларды белсенді араластыру жолдарына сүйене отырып оқу процесін құру;

3) Қазақстандық және әлемдік нарық жағдайларындағы кадрлық үрдістер мен жаппай кәсіпкерліктің (өмір сүру стилі ретіндегі кәсіпкерлік) даму үрдістері тұрғысынан талап етілетін ХХІ ғасыр дағдыларын қалыптастыру;

4) оқушының өмірлік саналы ұстанымдарын және өз әрекеті бойынша жасаған таңдауына жауапкершілікпен қарау қасиетін қалыптастыру үшін коучингтік тәсілдемелерді қолдану;

5) практикалық дағдылар мен біліктіліктерді қалыптастыруға бағытталған тренингтік форматты қолдану, сонымен бірге үдерісті ойындар (ағылш. gamification) пайдалану арқылы алғашқы тәжірибені қалыптастыру.

6) синергетикалық әсер алу мақсатымен пәнді өміраралық деңгейде меңгертудегі өзара әрекеттестік аясында ақпарат алмасу үшін «Кәсіпкерлік және бизнес негіздері» курсы бойынша мектеп оқушыларының арнайы ресурсында галамтор-қауымдастық құру. Осы online порталы арқылы электрондық кітапхана базасы мен жұмыс материалдарының базасын, вебинар және қонақ алаңдарын, олимпиада, байқау және т.б. іс-шаралар алаңдарын құру, стартаптар мен инвесторлар арасындағы қарым-қатынас алаңдарын қалыптастыру;

7) пәнді практикалық және әдіснамалық тұрғыдан барынша тиімді толықтыру мен қамтамасыз етуге септігін тигізетін инфрақұрылым жасау;

№	Бөлім	Сабақтардың тақырыбы	Оқудың мақсаттары	Сағат саны (аптасына 1 сағат)	Мерзімі	Ескерту
I тоқсан						
1.	Стартап акселератор (I)	Питчинг	11.1.1.1 кәсіпкер (стартәлер) үшін питчингтің мәні мен мағынасын түсінеді; 11.1.1.2 оқу-ойын жағдайында өз идеяларын іске асыру үшін питчинг дағдыларын қолданады	1	3.09	
2.	Стартап акселератор (I)	Команда құру және кәсіпкерлік қызметтегі командалар ролі	11.1.2.1 команда мүшелері арасындағы рөлдерді анықтайды; 11.1.2.2 оқу-ойын жағдайында командаға қажетті адамдарды тарту үшін шешендік өнер дағдыларын қолданады	1	10.09	
3.	Стартап акселератор (I)	Қанша бизнес-модель, маңызды құндылықтарды анықтау. Бизнес-жоспар құрылымы	11.1.3.1 бизнес модель түсінігін суреттейді; 11.1.3.2 Қанша бизнес модельдің және бизнес-жоспардың құрылымын түсінеді; 11.1.3.3 оқу-ойын жағдайында өз стартап идеялары үшін маңызды құндылықтарды қалыптастыру дағдыларын қолданады	1	17.09	
4.	Стартап акселератор (I)	Стартап жобалардағы маркетинг	11.1.4.1 стартап жоба үшін маркетингтің мәнін түсінеді; 11.1.4.2 тұтынушылар сегменттерін мен олардың қажеттіліктерін, нарық сыйымдылығын талдайды; 11.1.4.3 өміршеңдігі ең төмен өнімнің (MVP) қағидаларын түсінеді; 11.1.4.4 өз стартапында ең аз мөлшерде өнімді сату туралы шешім қабылдайды	1	24.09	
5.	Стартап акселератор (I)	Стартап жобалардағы коммуникация арналары	11.1.5.1 тұтынушыға құндылық «Қалай» (жандай) арналар нәтижесіне жеткізіледі? - деген сұраққа жауап береді; 11.1.5.2 жандай да бір коммуникация арналарын таңдау жандай пайда әкелетінін түсініреді	1	01.10	
6.	Стартап акселератор (I)	Тұтынушылық және сатып алушылық бейімділік	11.1.6.1 «тұтынушылық және сатып алушылық бейімділік» түсінігін ажыратады; 11.1.6.2 коммуникация каналдары арқылы тұтынушылармен өзара қатынас стратегиясын құрады	1	08.10	
7.	Стартап акселератор (I)	Стартаптардағы пайда арналары	11.1.7.1 AB-тест, пайда түсімі арналарының мәнін түсінеді; 11.1.7.2 кіріс құрылымын талдайды; 11.1.7.3 оқу-ойын жағдайында AB-тестті талдау мақсатында қолданады	1	15.10	

8	Стартап акселератор (2)	Бизнес ресурстар және ресурстарды басқару	11.2.1.1 стартаптарда ресурстардың мәні мен маңызын түсінеді; 11.2.1.2 адам, қаржылық, материалдық, интеллектуалды, бизнес ресурстарды ажыратады	1	22. 10	
9	Стартап акселератор (2)	Кәсіпкерлік қызметтегі серіктестік	11.2.2.1 стартап үшін аутсорс пен серіктестіктің мәні мен мағынасын түсінеді; 11.2.2.2 серіктестіктің қағидаларын сипаттайды; 11.2.2.3 өз жобасы үшін серіктестер тізімін құру үшін дағдыларын қолданады	1	5. 11	
10	Стартап акселератор (2)	Бизнесітегі маңызды қызмет	11.2.3.1 операциялық қызметтің мәнін түсінеді; 11.2.3.2 өз стартапында операциялық қызметті анықтау үшін дағдыны қолданады	1	12. 11	
11	Стартап акселератор (2)	Кәсіпкерлік қызметтегі салықтар	11.2.4.1 салық және оның мемлекет үшін маңызын сипаттайды; 11.2.4.2 салық режимдерінің ерекшеліктерін ажырата біледі	1	19. 11	
12	Стартап акселератор (2)	Шығындар құрылымы	11.2.5.1 шығын құрылымын түсінеді; 11.2.5.2 Стартап жобасында шығыс пен кіріс құрылымын талдайды	1	26. 11	
13	Стартап акселератор (2)	Жобаның аяқталуы және оның нәтижелерін талдау – бизнес-жобалардың логичтілігі	11.2.6.1 стартап жобаның инвестициялық тартымдылығын түсінеді; 11.2.6.2 инвесторлардың назарын аудару үшін мәселенің өнер (pitching) дағдыларын қолданады	1	03. 12	
14	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Жеке адамның активтері мен пассивтері	11.3.1.1 актив және пассив, бюджеттің мәнін түсінеді; 11.3.1.2 кірістер мен шығындарды ажырата біледі	1	10. 12	
15	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Жинақталулар, кредиттер және депозиттер	11.3.2.1 ҚР екі деңгейлі банктік жүйесін ажыратады; 11.3.2.2 депозиттер мен кредиттің мәнін түсінеді; 11.3.2.3 кредиттік және депозиттік мәшерлемеге әсер етуші факторы ретіндегі инфляция түсінігін түсінеді; 11.3.2.4 депозиттік және кредиттік пайызды есептеуде дағдыларды қолданады	1	17. 12	

9	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Дүниежүзілік ақша бірліктері, электронды ақшалар	11.3.3.1 әлемдік ақша бірліктерінің жүйесін сипаттайды; 11.3.3.2 қолма қол және қолма-қол ақшасыз есеп айырысуды ажыратады	1	24.12	
7	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Қор нарығы	11.3.4.1 қор нарығының жұмыс механизмін біледі; 11.3.4.2 қор нарығына экономикалық циклдардың әсерін біледі; 11.3.4.3 құнды қазғаш түрлерінің айырмашылығын анықтайды	1	14.01	
19	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Жеке бюджетті басқару	11.3.5.1 жеке бюджетті басқарудың негізін түсінеді; 11.3.5.2 жеке бюджетті басқару құралдарын қолданады	1	28.01	
20	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Өзін-өзі алға жылжыту	11.3.6.1 өзін-өзі алға жылжыту мәні мен оның құрамын және жеке брендингі түсінеді; 11.3.6.2 құзыреттілік пен біліктіліктің айырмашылығын анықтайды	1	04.02	
21	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Түйіндеме түйіндеме әжірібесі және құру	11.3.7.1 өз түйіндемесін құру дағдыларын қолданады; 11.3.7.2 оқу-ойын жағдайында жұмысқа орналасуда өзін-өзі дамыту дағдыларын қолданады	1	11.02	
22	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Нетворкинг (кәсіби жүйелер)	11.3.8.1 адамдармен сенімді және ұзақ мерзімді қатынастың маңызы және өзара көмектесу қажеттігін түсінеді; 11.3.8.2 өз мәселесін шешу үшін екі жақты іс-әрекеттің кәсіби потенциалын пайдалану мүмкіндігін өз көзқарасымен суреттейді	1	18.02	
23	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Кәсіпкердің іскерлік қарымқатынасы – келіссөздер мен келіссөздер жүргізу әжірібелері	11.3.9.1 кәсіпкер үшін келіссөздердің маңызын түсінеді; 11.3.9.2 оқу-ойын жағдайы шеңберінде оқушылардың өзара қатынасындағы келіссөз дағдыларын қолданады	1	25.02	
24	Кәсіпкердің өзін-өзі алға жылжытуы	Эмоционалдық интеллект	11.3.10.1 эмоционалды интеллект мәні мен мағынасын түсінеді; 11.3.10.2 эмоционалды интеллектін басқарудың көмегімен өз мақсаттарына жету мүмкіндіктерін зерттейді	1	04.03	

5	Кәсіпкердің өзін-өзі адағ жылжытуы	Тайм менеджмент	11.3.11.1 таймменеджментінің мәні мен мағынасын түсінеді; 11.3.11.2 өз тиімділігін арттыру мақсатында уақытты басқару дағдыларын қолданады	1	11.03	
26	Даму стратегиясы	Бизнес аужымын кеңейту – нарық дамуын болжау	11.4.1.1 бизнестің аужымын кеңейту және оның мәнін түсінеді; 11.4.1.2 нарық дамуының болжамын талдайды	1	18.03	
27	Даму стратегиясы	4.2 Бизнес дамуының тәсілдері мен түрлері	11.4.2.1 дамуын базалық стратегияларының мәнін түсінеді; 11.4.2.2 экономикалық өсу, ЖҰӨ, ЖІӨ мәнін түсінеді; 11.4.2.3 бизнес дамуының қарқынды және экстенсивті тәсілдерін танып біледі	1	01.04	
28	Даму стратегиясы	4.3 Сапаны басқару	11.4.3.1 сапаны басқару құрамын және оның мәнін түсінеді; 11.4.3.2 Қайдағын қағидасын суреттейді.	1	08.04	
29	Даму стратегиясы	4.4 Халықаралық бизнес	11.4.4.1 халықаралық бизнестің мәні мен мағынасын түсінеді; 11.4.4.2 халықаралық нарықта Қазақстан өнімдерін шығарудың стратегиясын құруда өзіндік көзқарасты қалыптастыру үшін халықаралық бизнестің ақсынан факторларды синтездейді.	1	15.04	
30	Даму стратегиясы	4.5 Тұтынушының құқығын қорғау	11.4.5.1 тұтынушылардың құқығын қорғауға бағытталған, мемлекет пен қоғамдық қозғалыс іске асырып отырған шаралар жыныстығымен танысалы; 11.4.5.2 тұтынушылардың құқығын қорғау ұйымдарын ажырата біледі; 11.4.5.3 оқу-ойын жағдайында тұтынушылардың құқығын қорғау дағдыларын қолданады	1	22.04	
31	Даму стратегиясы	4.6 Кәсіпкердің құқығын қорғау, бизнес қолдау институттары	11.4.6.1 кәсіпкерлердің құқығын қорғауға бағытталған, мемлекет пен қоғамдық қозғалыс іске асырып отырған шаралар кешенімен танысалы; 11.4.6.2 кәсіпкерлердің құқығын қорғау ұйымдарын ажырата біледі; 11.4.6.3 кәсіпкерлік пен бизнес қолдау институттарын сипаттайды; 11.4.6.4 ШОБ-ты мемлекеттік қолдау тұлғаларын түсінеді; 11.4.6.5 оқу-ойын жағдайында кәсіпкерлердің құқығын қорғау дағдыларын қолданады	1	29.04	

Даму стратегиясы	4.7 Кәсіпкерлердің жауапкершілігі (экономикалық, әлеуметтік, заңды, экологиялық, этикалық)	11.4.7.1 кәсіпкерлердің экономикалық, әлеуметтік, заңды, экологиялық, этикалық жауапкершілік түрлерін танып біледі	1	06 .05	
Даму стратегиясы	4.8 Максаттарды қоя білу	11.4.8.1 максатты қоя білудің мәнін түсінеді; 11.4.8.2 максатты тиімді қою үшін максатты болжау құралын қолданады	1	13. 05	
Даму стратегиясы	4.9 Өзіндік өмір стратегиясы	11.4.9.1 дұрыс максат қою арқылы жеке мансап стратегиясын құрады; 11.4.9.2 жеке өмір стратегиясын қорғау кезінде шешендік өнер дағдыларын қолданады	1	20 .05	
Барлығы			34		

№4 М.Әуезов атындағы жалпы орта білім беретін мектеп» КММ

Бекітілді: Қабдрахманова
«29» 12 2023ж

Мектеп директоры: С.Е.Қабдрахманова

Келісілді: А.А.
«29» 12 2023ж

Оқу ісі орынбасары: Г.А.Уғалбаева

Қаралды: Тәжіғұл
«29» 12 2023ж

Бірлестік жетекшісі: Ә.Тәжіғұл

2023-2024 оқу жылына арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспар

Пәні: Қазақстан тарихы
Дүние жүзі тарихы

Сыныбы: 6 «ә»

Пән мұғалімі: Табылғанова Н.А.

2023-2024 оқу жылы

Қазақстан Республикасы

Оқу-ағарту министрінің

16.09.2022 жылғы

№ 399 бұйрығы, 2022 жылғы 21-қарашадағы

№467 бұйрығы, 5.07.2023 №199 бұйрық

61-қосымшаға сәйкес

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Қазақстан тарихы» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы

1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. Тарихи сана – тарихты білу, тарихи тәжірибе мен оның сабақтарын ұғынып түсіну, әлеуметтік болжау, өз іс-әрекеті үшін тарихи жауапкершілікті түсіну. Оқу-тәрбие процесінің маңызды құрамдас бөлігі болып табылатын тарихи білім тұлғанын, азамат пен патриоттың қалыптасуына көмектеседі.

3. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің мазмұны әлем тарихындағы Қазақстанның алтын орны мен ролін, оның жалпыәлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесін түсінуге мүмкіндік береді.

4. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың бойында тарихи сана, қазақстандық патриотизм, өз елінің тарихы мен мәдениетіне құрмет, өз ата-бабаларының жетістіктеріне деген мақтаншесізсімін қалыптастыру, ұлттық және жалпы адамзаттық құндылықтарды дарыту, зерттеушілік, ойлау, коммуникативті дағдыларды дамыту.

5. Оқу пәнінің міндеттері:

1) Қазақстан аумағындағы ежелгі заманнан бастап бүгінгі күнге дейінгі қоғамның әлеуметтік, мәдени, саяси, экономикалық дамуының негізгі кезеңдері мен ерекшеліктері туралы білімін қалыптастыру;

2) Қазақстанның тарихи дамуы барысында қалыптасқан ұлттық құндылықтар жүйесі туралы білім беру;

3) Қазақстанның тарихи дамуының негізгі оқиғалары, құбылыстары мен процестердің мәні туралы түсінік қалыптастыру;

4) тарихи оқиғаларды, құбылыстар мен процестерді және тарихи тұлғалардың қызметін Отандық тарих контекстінде сын тұрғысынан талдау және баға беру дағдыларын қалыптастыру мен дамыту;

5) тарихи деректердің негізінде дәлелді пайымдау дағдыларын дамыту; 2944

6) тарихи зерттеу жүргізу дағдыларын қалыптастыру мен дамыту (гипотезаларды ұсыну, зерттеу сұрақтарын құрастыру, деректерді талдау, әртүрлі көзқарастарды салыстыру, нәтижелер мен қорытындыларды шығару, өзінің ұстанымын анықтау);

7) кәсіргі кездегі саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерде бағдарлану үшін тарихи білімдерін қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;

8) коммуникативті дағдыларды қалыптастыру, өз ойын ауыстыра және жазбаша түрде анық білдіру, командада жұмыс істей алу, тұлғи деректерден алынған ақпараттарды қоса алғанда, жарияланым мен электронды құралдарды қолдану.

2-тарау. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінің мазмұны

6. «Қазақстан тарихы» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 2) 6-сынып – аптасына 2 сағат, оқу жылында 68 сағат;
- 3) 7-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағат;
- 4) 8-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағат;
- 5) 9-сыныпта – аптасына 2 сағатты, оқу жылында 68 сағат құрайды.

7. Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашалағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелді).

8. «Қазақстан тарихы» оқу пәнінен білім мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Аталған бөлімдер сыныптар бойынша оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

9. Оқу пәнінің білім мазмұны төрт бөлімді қамтиды:

- 1) әлеуметтік қатынастардың дамуы;
- 2) мәдениеттің дамуы;
- 3) мемлекеттің дамуы;
- 4) Қазақстанның экономикалық дамуы.

10. «Әлеуметтік қатынастардың дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) этникалық қатынастар;
- 2) әлеуметтік қатынастар.

11. «Мәдениеттің дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) дүниетаным мен дін;
- 2) өнер мен әдебиет;
- 3) білім және ғылым.

12. «Мемлекеттің дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) мемлекеттің ішкі саясаты;
- 2) мемлекеттің сыртқы саясаты.

13. «Қазақстанның экономикалық дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) шаруашылық;

2) оңдiрiстiк қатынастар және сауда.

14. Оқу мақсаттары әр бөлiмше iшiнде мұғалiм мен бiлiм алушыға болашақ қадамдары жөнiнде өзара ой бөлiсуге, оларды жоспарлау мен бағалауға мүмкiндiк беретiн бiрiздiлiк пен сабақтастықты көрсетедi.

15. Оқу бағдарламасы базалық тарихи ойлау дағдылары: тарихи деректердiң интерпретациясы, уақыт пен кенiстiкте бағдарлану, тарихи талдау және түсiндiрудi қалыптастыруға бағытталған.

16. «Қазақстан тарихы» оқу пәнi бойынша тарихи ойлау дағдыларын қалыптастыру және оқу мақсаттарын тиiмдi жүзеге асыру төмендегi тарихи концептiлерге (түсiнiктерге) негiзделедi:

1) өзгерiс пен сабақтастық;

2) себеп пен салдар;

3) дәлел;

4) ұқсастық пен айырмашылық;

5) маңыздылық;

6) интерпретация.

17. Тарихи концептiлер негiзiнде оқытудың күтiлетiн нәтижелерi:

1) «Өзгерiс пен сабақтастық» бойынша бiлiм алушылар: сабақтастық пен өзгерiске қатысты тарихи мысалдарды уақыт пен кенiстiкте талдайды және бағалайды, сабақтастық пен өзгерiске қатысты тарихи мысалдарды ұзақ уақыт бойы ауқымды тарихи процестер мен тақырыптарға дейiн бiрiктiредi, тарихи оқиғалар мен процестердiң белгiлi бiр уақыт межесiнде жүйеленуi мен ұйымдасуының негiзiн (критерийлер) түсiндiредi;

2) «Себеп және салдар» бойынша бiлiм алушылар: бiр немесе бiрнеше себептердiң және/немесе мқпалдардың өзара әрекеттесуiн талдайды және бағалайды; ұқсастықтарды, себеп-салдарды, өзара байланысты көрсете отырып тарихи себептiлiктi түсiнедi, тарихи құбылыс, оқиға немесе процестi басқа ұқсас тарихи құбылыстармен уақыт пен кенiстiкте байланыстырудың әдiстерiн түсiндiредi және бағалайды;

3) «Дәлел» бойынша бiлiм алушылар: қарастырылып отырған дәлелге қатысты: аудитория, мақсаттар, көзқарастар, формат, аргумент, шектеулер және контекст сынды тарихи айғақтың ерекшелiктерiн талдайды, тарихи айғақтарды талдау және бағалау негiзiнде дәлiктi қорытынды жасайды, өткен заман туралы объективтi түсiнiк қалыптастыру мақсатында түпнұсқалық және косалқы деректерден әртүрлi, қарама-қайшы айғақтарды талдайды;

4) «Ұқсастық пен айырмашылық» бойынша бiлiм алушылар: белгiлi бiр жерде, белгiленген бiр уақыт кезеңiнде және/немесе әртүрлi қоғамдарда, немесе бiр қоғамның iшiндегi өзара байланысқан тарихи оқиғаларды салыстырады.

5) «Маңыздылық» бойынша бiлiм алушылар: қоғамның дамуы үшiн тарихи 2946 оқиғаның, құбылыстың, процестiң маңыздылығын анықтайды;

6) «Интерпретация» бойынша бiлiм алушылар: белгiлi бiр тарихи оқиғаға, құбылысқа, процеске қатысты әртүрлi көзқарастарды түсiндiредi және бағалайды.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Дүниежүзі тарихы» оқу пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламасы
1-тарау. Жалпы ережелер

1. Оқу бағдарламасы «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес әзірленген (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 29031 болып тіркелген).

2. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің мақсаты – білім алушылардың бойында тарихи сана, толеранттылық, өз елі және басқа елдердің тарихы мен мәдениетіне құрмет қалыптастыру, ғасырлар бойы қалыптасқан жалпы адамзаттық құндылықтарды дарыту және зерттеушілік, ойлау, коммуникативті дағдыларды дамыту.

3. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің міндеттері:

1) адамзат өркениетінің ежелгі заманына бастап бүгінгі күнге дейінгі әлеуметтік, мәдени, саяси, экономикалық дамуының негізгі кезеңдері және түрлі халықтардың тарихи даму жолының ерекшеліктері туралы білімін қалыптастыру;

2) әлемнің тарихи дамуы барысында қалыптасқан жалпы адамзаттық құндылықтар жүйесі туралы білім беру;

3) негізгі оқиғалар, құбылыстар мен тарихи даму процестерінің мәні туралы түсінік қалыптастыру;

4) тарихи оқиғаларды, құбылыстар мен процестерді және тарихи тұлғалардың қызметін дүниежүзі тарихы контекстінде сын тұрғысынан талдау және баға беру дағдыларын қалыптастыру мен дамыту;

5) тарихи деректердің негізінде дәлелді пайымдау дағдыларын дамыту;

6) тарихи зерттеу жүргізу дағдыларын қалыптастыру мен дамыту (гипотезаларды ұсыну, зерттеу сұрақтарын құрастыру, деректерді талдау, әртүрлі көзқарастарды салыстыру, нәтижелер мен қорытындыларды шығару, өзінің ұстанымын анықтау);

7) көзгі кездегі саяси, әлеуметтік-экономикалық және мәдени процестерде бағдарлану үшін тарихи білімдерін қолдана білу дағдыларын қалыптастыру;

8) коммуникативті дағдыларды қалыптастыру, соның ішінде, өз ойын ауызша және жазбаша түрде анық білдіру, командала жұмыс істей алу, түрлі деректерден алынған ақпараттарды қоса алғанда, басылымдар мен электронды құралдарды қолдану.

2-тарау. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің мазмұнын ұйымдастыру

1-параграф. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің мазмұны

4. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің жоғары шекті көлемі:

- 1) 5-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағатты;
- 2) 6-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағатты;
- 3) 7-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағатты;
- 4) 8-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағатты;
- 5) 9-сынып – аптасына 1 сағат, оқу жылында 36 сағатты құрайды.

Оқу пәні бойынша оқу жүктемесінің көлемі «Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы № 500 бұйрығымен бекітілген үлгілік оқу жоспарына тәуелді (Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерін мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 8170 болып тіркелді).

5. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің білім мазмұны бөлімдер арқылы қамтылған. Аталған бөлімдер сыныптар бойынша оқу мақсаттарын қамтитын бөлімшелерден тұрады.

6. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәнінің білім мазмұны төрт бөлімді қамтиды:

- 1) әлеуметтік қатынастардың дамуы;
 - 2) мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі;
 - 3) саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі;
 - 4) экономикалық қатынастардың дамуы.
7. «Әлеуметтік қатынастардың дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) әлеуметтік құрылымдар;
- 2) әлеуметтік өзара әрекеттестік.

8. «Мәдениеттің дамуы мен өзара әрекеттестігі» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) дін;
- 2) өнер;
- 3) философиялық жүйелер;
- 4) ғылым.

9. «Саяси жүйелердің дамуы мен өзара әрекеттестігі» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) мемлекет; белгілері, құрылымы және басқару тәртібі;
- 2) империялар, соғыстар, көтерілістер мен революциялар.

10. «Экономикалық қатынастардың дамуы» бөлімі келесі бөлімшелерден тұрады:

- 1) шаруашылық жүйелер; эволюция және өзара әрекеттестік;
- 2) экономикалық жүйелердің тарихи үлгілері.

11. Оқу бағдарламасы базалық тарихи ойлau дағдыларын: тарихи деректердің интерпретациясы, уақыт пен кеңістікте бағдарлану,

тарихи талдау және түсіндіруді қалыптастыруға бағытталған.

12. «Дүниежүзі тарихы» оқу пәні бойынша тарихи ойлау дағдыларын қалыптастыру және оқу мақсаттарын тиімді жүзеге асыру төмендегі тарихи концептілерге (түсініктер) негізделеді:

- 1) өзгеріс пен сабақтастық;
- 2) себеп пен салдар;
- 3) дәлел;
- 4) ұқсастық пен айырмашылық;
- 5) маңыздылық;
- 6) интерпретация.

Орта ғасырлардағы дүниежүзі тарихы пәні, 6 «ә» сыныбы. Аптасына: 1 сағит, барлығы: 34 сағат

№	Ауыспалы тақырыптар	Сабактардың тақырыптары	Оқудың мақсаттары.	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1-тоқсан 8 сағат						
1	1-бөлім. Рим империясының құлауы	Кіріспе. Неліктен Батыс Рим империясы құлады? §1-2	6.3.1.1 «ерте, орта, кейінгі» орта ғасырлар» хронологиялық шегін білу және уақыт сызығында белгілеу; 6.3.2.1 Рим империясының ыдырау себептерін анықтау және жіктеу	1	7.09	
2		Рим империясы Шығыста неліктен саяқталды? §3	6.3.2.3 Византияның ішкі саясатын сипаттап, оның ұзақ өмір сүруінің себептерін анықтау және жіктеу	1	14.09	
3		Неліктен Византия 568 жылы түрік қағаны Истемиге елші жіберді? Көптең Олығның Константиннопольге сапары Киев Русін қалай өзгертті? §4	6.3.2.4 Византияның дипломатиялық саясатын оның көршілес елдермен қарым-қатынасының мысалында қарастырып, сипаттау	1	21.09	
4	2-бөлім. Феодализм	Феодалдық экономика ерекшеліктері неге? §5-7 БЖБ №1	6.4.2.1 экономикалық қатынастардың формаларын түсіндіру арқылы феодалдық шаруашылықтың ерекшеліктерін сипаттау; 6.4.1.1 көліонер мен сауданың ролін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау; 6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау	1	28.09	
5		Феодалдық қоғам қалай ұйымдалған? §6	6.1.1.1 феодалдық қоғамның әлеуметтік құрылымын сипаттау 6.1.2.1 үстемдік етушілер мен бағыншылардың (феодалдар мен шаруалардың) өзара қатынасын сипаттау	1	5.10	
6		Ортағасырлық қоғамды қалай сәулеті мен өнері қалай бейнелейді? §7	6.4.1.1 көліонер мен сауданың ролін анықтай отырып, ортағасырлық қалалардың даму ерекшеліктерін сипаттау; 6.2.2.2 өнердің (сәулет, сурет өнері) дамуына қоғамдағы өзгерістердің ықпалын анықтау	1	12.10	
7	3-бөлім. Ислам тарихы	Исламның тарихында 610 - 1258 жылдар аралығында қандай басты оқиғалар орын алды? §8 БЖБ №2	6.3.2.5 ортағасырлық шайқастыңшықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың сипатын түсіндіру	1	19.10	
8		Неліктен VIII-XII ғасырда ислам мәдениетінің "алтын ғасыры" деп атайды? §9	6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арқылы діндердің әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау; 6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін сипаттау; 6.2.3.1 Шығыс ойшылдары жетістіктерінің маңызын бағалау	1	26.10	
2-тоқсан 8 сағат						
9	4-бөлім. Крест	Неліктен крест жорықтары ұйымдастырылды? §10	6.3.2.6 картала оқиғалардың даму динамикасына белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарын анықтау	1	9.11	

10	жорықтары	Крест жорықтары христиандық Еуропа мен мұсылман әлемін қалай өзгертті? §11	6.3.2.6 карталық оқиғаларды даму динамикасында белгілей отырып, 1-4 жорықтар мысалында крест жорықтарының себеп-салдарын анықтау; 6.2.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын орнату арасылы жіктерін әлемдік мәдениетке ықпалын анықтау	1	16.11	
11	5-бөлім Монғолдар	Монғолдар әлемдік империяны қалай құрды? §12	6.3.2.5 ортағасырлық империалықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау	1	23.11	
12		Монғолдардың жорықтары Еураныңмен саяси картасын қалай өзгертті? §13 БЖБ №3	6.3.2.5 ортағасырлық империалықтар кезіндегі халықаралық қатынастардың ерекшеліктерін анықтау	1	30.11	
13	6-бөлім XIV ғасыр- XVI ғасырдың бірінші жартысында ортағасырлық еуропалық коғам	«Қара ілдет» не себепті жалдам таралды? § 14	6.2.4.1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің рөлін түсіндіру	1	7.12	
14		«Қара ілдет» шаруалар көтерілістері мен феодалдық соғыстардың басты себебі болды ма? § 14 § 15	6.3.2.2 У.Тайлер, Г. Каль жетекшілікпен болған антифеодалдық көтерілістердің себептері мен напалын анықтау; 6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен ортағасырлық мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату	1	14.12	
15		Еуропада ортағасырлық мемлекеттер қалай құралды? § 16-17 БЖБ №4	6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен ортағасырлық мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату	1	21.12	
16		Негізінен Жанна д'Арк француз халқының есіне сіясталады? § 15	6.3.1.4 феодалдық соғыстар мен ортағасырлық мемлекеттердің құрылуы арасында байланыс орнату	1	28.12	
3-тоқсан 10 сынып						
17	7-бөлім. Абсолютизм: Батыс пен Шығыс	XIV-Людвиг және Улы Петр: кімнің билігі айтарлықтай шексіз болды? § 18- 19	6.3.1.3 феодалдық мемлекеттің даму кезеңдерін сипаттау; 6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословие- өкілдік және шексіз билік) ажырату;	1	11.01	
18		XIV-Людвиг және Улы Петр: кімнің билігі айтарлықтай шексіз болды? § 18- 19	6.3.1.6 «парламент», «іс шарттар», «сейм», «кортес», «Боярлар Думасы» ұғымдарын түсіндіру	1	18.01	
19		Юлиус мен Токугава билігі Батыс билеушілерінің билігімен шексіз болды ма? § 20	6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословие- өкілдік және шексіз билік) ажырату; 6.3.1.5 саяси биліктің ерекшеліктерін анықтау үшін әртүрлі елдердің билеушілерінің қызметін салыстыру	1	25.01	
20		Негізінен I Карл мен II Осман шексіз монарх болып алмады? § 21	6.3.1.2 Батыс пен Шығыстағы монархия формаларын (сословие- өкілдік және шексіз билік) ажырату; 6.3.1.5 саяси биліктің ерекшеліктерін анықтау үшін әртүрлі елдердің билеушілерінің қызметін салыстыру	1	1.02	
21		Негізінен I Карл мен II Осман шексіз монарх болып алмады? БЖБ №5 § 21	6.3.1.5 саяси биліктің ерекшеліктерін анықтау үшін әртүрлі елдердің билеушілерінің қызметін салыстыру	1	8.02	
22	8-бөлім.	Ұлы Жібек жолы Шығыс пен Батысты	6.4.1.2 ортағасырлық халықаралық сүуда мен сақаттардың рөлін	1	15.02	

	Сауда, колония және азия итеру	қалай байланыстырылған? § 22-23	түсіндіру			
23		Қытайлыстар мен еуропалықтардың теңіз саяхаттарының айырмашылығы неде? § 22-23	6.4.1.2 ортағасырлардағы халықаралық сауда мен саяхаттардың ролін түсіндіру;	1	22.02	
24		Қытайлыстар мен еуропалықтардың теңіз саяхаттарының айырмашылығы неде? § 22-23	6.2.4.3 картадан XV-XVI ғасырлардағы саяхатшылардың негізгі бағыт-бағдарларын белгілей отырып, Ұлы географиялық ашылулардың адамдардың әлем туралы түсінігіне ықпалын анықтау;	1	29.03	
25		Ұлы географиялық ашылулар әлемді қалай өзгертті? § 24	6.2.4.3 картадан XV-XVI ғасырлардағы саяхатшылардың негізгі бағыт-бағдарларын белгілей отырып, Ұлы географиялық ашылулардың адамдардың әлем туралы түсінігіне ықпалын анықтау;	1	7.03	
26		Ұлы географиялық ашылулар әлемді қалай өзгертті? § 24 <i>БЖБ №6</i>	6.3.2.7 «отаршылдық саясат» ұғымын түсіндіру (Испания және Португалияның жаулап алуының мысалында)	1	14.03	
4 – тОҚСАН 9 сағат						
27	9-бөлім. Қайта өрлеу дәуірі	Қайта өрлеу дәуірі өнердің дамуын қалай өзгертті? § 25	6.2.2.3 Антикалық мәдениеттен байланыс орнату арқылы Қайта өрлеу дәуірінің мәдениеті (бейнелеу, мүсін өнері) есептеледі;	1	4.04	
28		Қайта өрлеу дәуірі өнердің дамуын қалай өзгертті? § 26	6.2.3.2 гуманистік идеялардың орта ғасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтау;	1	11.04	
29		Шығыстағы Ренессанс әлемдік мәдениетті қалай байытты? § 27 <i>БЖБ №7</i>	6.2.3.2 гуманистік идеялардың орта ғасырлық мәдениеттің дамуына ықпалын анықтау;	1	18.04	
30	10-бөлім. Реформация	Мартин Лютердің парыздылығы Еуропаны қалай өзгертті? § 28	6.2.2.4 Шығыстың ортағасырлық мәдениетінің ерекшеліктерін есептеледі;	1	25.04	
31		Мартин Лютердің парыздылығы Еуропаны қалай өзгертті? § 29	6.2.1.1 адамның дүниетанымы мен қоғамдық өміріндегі діни ролін өзгерту себептерін анықтау;	1	2.05	
32	11-бөлім. Ғылыми революция	Коперниктің теориясы қаншалықты бірегей болды? § 30	6.2.1.2 тарихи процестердің контекстінде «гуманизм», «реформация», «протестантизм», «лютеранство», «кальвинизм», «контр-реформация», «католиктер өрлеуі» ұғымдарын түсіндіру;	1	9.05	
33		Коперниктің теориясы қаншалықты бірегей болды? § 30 <i>БЖБ №8</i>	6.2.4.2 жаратылыстану ғылымдарының келешектегі дамуы үшін кейінгі орта ғасырлар кезеңінде Жердің құрылымы туралы жасалған ғылыми жаңалықтардың маңыздылығын анықтау;	1	16.05	
34		Қорытынды сұрақ: § 1-30	6.2.4.1 адам өміріндегі қоршаған орта туралы білімнің ролін түсіндіру;	1	23.05	

Ортағасырлардағы Қазақстан тарихы пәні 6 «Ә» сыныбы. Аптасына: 2 сағат, барлығы: 68 сағат

Ә	Ауыспалы тақырыптар	Сабақтардың тақырыптары	Оқудың мақсаттары.	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
		1-тоқсан	16 сағат			
1	6.1 VI - IX ғасырлардағы Қазақстан	Кіріспе сабақ. Зерттеу сұрағы: Орта ғасырлардағы Қазақстан тарихы немі окыталады? 4 бет	Орта ғасырлардағы Қазақстан тарихына жалпы шолу	1	1.09	
3		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.3.1.1 оңғалардың өзара байланысын табу арқылы Түрік қағанаты құрылуының тарихи маңызын анықтау;	1	4.09	
4		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндірің, олардың ұжастықтары мен айырмашылықтарын анықтау;	1	8.09	
5		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.3.2.2 ерте түрік қағанаттарының сыртқы саясатының негізгі бағыттарын анықтау; 6.2.1.3 тарихи оңғалар мен процесстердің сабақтастығын сипаттау үшін «Ұлы Дал» ұғымын қолдану	1	11.09	
6		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндірің, олардың ұжастықтары мен айырмашылықтарын анықтау;	1	15.09	
7		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.2.3.1 және түркі жазуының маңызын түсіндіру	1	18.09	
8		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.3.2.3 Атлах шайқасының тарихи маңызын талдау;	1	22.09	
9		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.2.2.3 көпшіліктердің әсерін өнеріндегі жетістіктерін сипаттау	1	25.09	
10		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндірің, олардың ұжастықтары мен айырмашылықтарын анықтау	1	29.09	
11		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау; 6.4.1.1 көпшіліктер мен отырықшылар арасындағы өзара экономикалық байланыстарды анықтау	1	2.10	
12		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.2.2.3 көпшіліктердің әсерін өнеріндегі жетістіктерін сипаттау;	1	6.10	
13		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.4.1.2 көпшіліктердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау;	1	9.10	
14		Қазақстан аумағындағы ерте ортағасырлық мемлекеттер. Зерттеу сұрағы: VI-IX ғасырларда билік құрған қай қағандардың есімдері тарихта сақталды? §1-6	6.2.1.1 түркілердің дүниетанымдық ерекшеліктерін түсіндіру	1	13.10	

4		Зерттеу сұрағы: Қытай және араб деректері тұрақтар туралы қандай ақпарат береді? §15-17 ЖАБ №1			
		Түркі әлемі қалыптасуының басталуы. Зерттеу сұрағы: Түрік тілдес халықтардың миграциясы Еуразия тарихына қаншалықты әсерін тигізді? § 20	6.3.2.1 тарихи оқиғалардың өзара байланысын табу арқылы түркі тілдес тайпалардың миграциясын түсіндіру; 6.1.1.1 түркі тілдес тайпаларды атап, картадан олардың аумақтық орналасуын көрсету	1	16.10
5		Төксандық жыныттық бығалару ТАЖ №1	1 төксан бойынша оқу мақсаттары	1	20.10
6	Өзекталу	Топонимдер – өткен заманның куәгерлері (жер-су атауларының тарихы). § 6.36 бет	6.2.2.6 жергілікті жер, қала, өзен, көл, тау атауларының шығу тегі туралы түсіндіру	1	23.10
2 төксан 16 сәуір					
7	6.2 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы	X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан аумағындағы саяси процестер. Зерттеу сұрағы: X ғасыр - XIII ғасырдың басында саяси карта қаншалықты өзгерді? §11-14	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұжастықтары мен айырмашылықтарын анықтау;	1	27.10
8	Қазақстан	X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан аумағындағы саяси процестер. Зерттеу сұрағы: X ғасыр - XIII ғасырдың басында саяси карта қаншалықты өзгерді? §11-14	6.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының негізгі және жаңа себептерін анықтау	1	6.11
9		Қарахан мемлекеті. Зерттеу сұрағы: Нәзіктен Қарахан мемлекеті ислам дінін мемлекеттік дін деп жариялады? § 11	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұжастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.2.1.2 ислам дінінің қоғамдық өмірге ықпалын анықтау;	1	10.11
10		Қарахан мемлекеті. Зерттеу сұрағы: Нәзіктен Қарахан мемлекеті ислам дінін мемлекеттік дін деп жариялады? § 11	6.3.1.4 тарихи ұғымдарды қолданып, Қарахан мемлекетіндегі жер иелену ерекшеліктерін түсіндіру	1	13.11
11		Наймандар, керейіттер және жалайырлар. Зерттеу сұрағы: Наймандар, керейіттер мен жалайырлардың ортағасырларлық саяси елшіліктегі ролі қандай болды? §13	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұжастықтары мен айырмашылықтарын анықтау	1	17.11
12		Қыпшақ хандығы. Зерттеу сұрағы: Не себепті Еуразия даласы «Дешті Қыпшақ» деп аталды? §14	6.3.1.3 X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы мемлекеттердің даму ерекшеліктерін түсіндіріп, олардың ұжастықтары мен айырмашылықтарын анықтау; 6.3.2.4 қыпшақтардың Еуразия тарихындағы орнын анықтау;	1	20.11
13		Қыпшақ хандығы. Зерттеу сұрағы: Не себепті Еуразия даласы «Дешті Қыпшақ» деп аталды?	6.2.2.3 қоспалардың жерін оперісіңіз жететіндерін сипаттау;	1	24.11
14		Қыпшақ хандығы. Зерттеу сұрағы: Не себепті Еуразия даласы «Дешті Қыпшақ» деп аталды? §14	6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің субъективтілігін сипаттау да «Ұлы Дал» ұғымын қалыптау	1	27.11
15		Халықаралық байланыстардың дамуындағы Ұлы Жібек жолының ролі. Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы	6.4.2.2 Ұлы Жібек жолының халықаралық қатынастардың дамуындағы орнын анықтау	1	1.12

		халықаралық байланыстардың дамуына ықпал етті ме? §15,17				
36		Ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына Ұлы Жібек жолының ықпалы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына қалай әсер етті? § 18-19	6.4.2.1 Ұлы Жібек жолының қала мәдениетінің дамуына әсерін анықтау; 6.4.1.1 киіпелдер мен отырықшылар арасындағы өзара экономикалық байланыстарын анықтау;	1	4.12	
37		Ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына Ұлы Жібек жолының ықпалы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Жібек жолы ортағасырлық Қазақстанның экономикалық және мәдени дамуына қалай әсер етті? § 18-19	6.2.2.2 ортағасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктерін түсіндіру	1	8.12	
38		Түріктердің материалдық және рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Өлем өркениетінің дамуына түрік мәдениеті қандай үлес қосты? § 20-21, § 22	6.2.2.5 киіпелдердің қолданылымы өнер жетістіктерін сипаттау; 6.2.2.2 ортағасырлық сәулет өнері ескерткіштерінің ерекшеліктерін түсіндіру;	1	11.12	
39		Түріктердің материалдық және рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Өлем өркениетінің дамуына түрік мәдениеті қандай үлес қосты? § 23-25 БЖБ №2	6.2.3.2 Ол-Фараби және басқа да ғалымдардың ортағасырлық ғылымның дамуына қосқан үлесін анықтау; 6.2.2.4 түркі кезеңіндегі қоғамды бейнелеуде М. Қашғари, Ж. Баласағұн және А. Яссауи еңбектерінің тарихи құндылығын түсіндіру; 6.2.3.3 «Қолжазба Куманик» сөздігінің халықаралық байланыстардағы ролін анықтау	1	15.12	
40		Түріктердің материалдық және рухани мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Өлем өркениетінің дамуына түрік мәдениеті қандай үлес қосты? §23-24,25	6.2.3.3 «Қолжазба Куманик» сөздігінің халықаралық байланыстардағы ролін анықтау	1		18.12
41		Токсандық жинақтық бағалау ТЖБ №2	II тоқсан бойынша оқу мақсаттары	1	22.12	
42	Оқиғаны	Мәдени-тарихи дәстүрлі сантаушылар: өлкенің ұлттық кәсіптері §7.39 бет	6.2.2.7 өлкенің дәстүрлі көркем мәдениетін жандылдыруға үлесін қосқан шеберлерді айқындау	1	25.12	
3-тоқсан 20 сағат						
33	6.3 XIII - XV ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан	Монғол империясының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Монғолдар мемлекеттілік деңгейге қалай жетті? § 26-27	6.2.2.3 көшпелілердің әскери өнеріндегі жетістіктерін сипаттау; 6.3.1.6 қартаны қолдану арқылы XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру	1	8.01	
34		Қазақстандағы монғол шапқыншылығы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Шыңғыс хан әскерлері Отырарды алты ай бойы ала алмады? § 26-27,35	6.3.1.6 қартаны қолданып XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру;	1	12.01	
35		Қазақстандағы монғол шапқыншылығы. Неліктен Шыңғыс хан әскері Отырарды алты ай бойы ала алмады? § 26-27	6.3.1.5 Отырарды қорғаудағы қала халқының ерлігін сипаттау	1	15.01	
36		Монғол шапқыншылықтарының салдары.	6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау;	1	19.01	

		Зерттеу сұрағы: Орталық Азияға ең үлкен өзгерісті әкелген кімдер: қыпшақтар ма, әлде моңғолдар ма? § 28-29	6.3.1.8 Қазақстан аумағындағы мемлекеттердің басқару жүйесінің ерекшеліктерін анықтау		
37		Қазақстан аумағында ұлыстардың құрылуы. Зерттеу сұрағы: Моңғол ұлыстарының құрылуы нәтижесінде саяси картада қандай өзгерістер болды? § 26-27	6.3.1.6 картаны қолдану арқылы XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіру;	1	22.01
38		Қазақстан аумағында ұлыстардың құрылуы. Зерттеу сұрағы: Моңғол ұлыстарының құрылуы нәтижесінде саяси картада қандай өзгерістер болды? § 28-29,35-36	6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау; 6.3.1.7 ортағасырлық мемлекеттердің қыраушылық негізін және жаңа мемлекеттердің пайда болуын анықтау	1	26.01
39		Ақ Орда. Зерттеу сұрағы: Қазақ мемлекеттілігінің қалыптасуындағы Ақ Орда ролі қандай болды? § 30-34	6.3.1.6 картаны қолдану арқылы XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси үдерістерді түсіндіру; 6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау;	1	29.01
40		Ақ Орда. Зерттеу сұрағы: Қазақ мемлекеттілігінің қалыптасуындағы Ақ Орда ролі қандай болды? § 30-34	6.3.2.5 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII-XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру	1	2.02
41		Моғолстан. Әбілқайыр хандығы. Зерттеу сұрағы: Моғолстан мен Әбілқайыр мемлекеттеріндегі оқиғалар қандай саяси өзгерістерге әкелді? § 31,33	6.3.1.6 картаны қолдану арқылы XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси үдерістерді түсіндіру; 6.1.1.2 XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердің этноәлеуметтік құрылымын анықтау;	1	5.02
42		Моғолстан. Әбілқайыр хандығы. Зерттеу сұрағы: Моғолстан мен Әбілқайыр мемлекеттеріндегі оқиғалар қандай саяси өзгерістерге әкелді? § 31,33	6.3.2.5 тарихи оқиғалардың өзара байланысын анықтап, Қазақстан аумағында XIII-XV ғасырларда құрылған мемлекеттердің сыртқы саясатын түсіндіру	1	9.02
43		XIII-XV ғасырлардағы Қазақстанның мәдениеті. Зерттеу сұрағы: XIII-XV ғасырлардағы өнер мен әдебиет ортағасырлық қоғамды қалай бейнелейді? § 37	6.2.2.1 құй, ағаш, шәкіре, жазық жырлардың тарихи деректері ретіндегі маңызын анықтау	1	12.02
44		Ортағасырлық саяхатшылардың Қазақстан туралы мәліметтері. Зерттеу сұрағы: Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстанды қалай сипаттады? § 35-37	6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау;	1	16.02
45		Ортағасырлық саяхатшылардың Қазақстан туралы мәліметтері. Зерттеу сұрағы: Ортағасырлық саяхатшылар Қазақстанды қалай сипаттады? § 35-37	6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнер жетістіктерін сипаттау	1	19.02
46	6.3	Қазақ халқының қалыптасу процесінің аяқталуы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Дала мұрагері – қазақ халқы қалай қалыптасты? § 38-39	6.1.1.3 ежелгі және ортағасырлық тарихи оқиғалары арасында байланыс орнату арқылы қазақ халқы қалыптасуының негізгі кезеңдерін анықтау;	1	23.02
47	Қазақ халқының қалыптасуы	Қазақ халқының қалыптасу процесінің аяқталуы. Зерттеу сұрағы: Ұлы Дала мұрагері – қазақ халқы қалай қалыптасты? § 38-39	6.1.1.4 «қазақ» этнонимінің мағынасын түсіндіру	1	26.02

8	6.3 Біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы	Қазақ хандығының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақ хандығы Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет деп саналады? § 40-42	6.3.1.9 Қазақ хандығы құрылуының тарихи маңызын анықтау; 6.2.3.4 М.Х. Дулатидің «Тарихи-Рашиди» еңбегінің маңызылығын түсіндіру;	1	1.03	
9		Қазақ хандығының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақ хандығы Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет деп саналады? § 40-42	6.3.1.10 қазақ хандығының мемлекетті ыңғайтудың рөлін анықтау;	1	4.03	
40		Қазақ хандығының құрылуы. Зерттеу сұрағы: Неліктен Қазақ хандығы Орталық Азиядағы алғашқы ұлттық мемлекет деп саналады? § 40-42 БАҚ, №5	6.2.1.3 тарихи оқиғалар мен процестердің сабақтастығын сипаттауда «Ұлы Дала» ұғымын қолдану	1	11.03	
51		Төкемалық жиынтық бағалау ТЖБ №3 § 26-42	III тоқсан бойынша оқу мақсаттары	1	15.03	
52	Әлпеташу	Бір халық-бір ел – бір тағдыр (менің әлемімнің халықтары) § 8 45 бет	6.1.2.2 әлемдегі әр түрлі ұлттардың тарихын салт-дәстүрін сипаттау	1	18.03	
4-тоқсан 16 сағат						
53	6.4 Қазақ хандығының XVI - XVII ғасырларындағы дамуы	Қасым хан тұсындағы Қазақ хандығының күшеюі. Зерттеу сұрағы: Не себепті Қалығрғали Жалайыр: «Жәнібек ханның ұлдарының арасында аяа бөлгілі болғаны Қасым хан еді...» деп жазды? § 43	6.3.1.10 қазақ хандығының мемлекетті ыңғайтудың рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандығының сыртқы саясатын талдау	1	1.04	
54		Хақназар хан кезіндегі Қазақ хандығының сыртқы саясаты. Зерттеу сұрағы: Неліктен Хақназар хан билеген кезеңді Қазақ хандығының «сайта жаңғыруы» деп атайды? § 44	6.3.1.10 қазақ хандығының мемлекетті ыңғайтудың рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандығының сыртқы саясатын талдау	1	5.04	
55		Тәуекел хан тұсындағы Қазақ хандығының онтүстік шекараларының ыңғайы. Зерттеу сұрағы: Тәуекел хан қазақ жерлерін біріктіру мақсатында қандай саясат ұстанды? § 45	6.3.1.10 қазақ хандығының мемлекетті ыңғайтудың рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандығының сыртқы саясатын талдау	1	8.04	
56		Есім хан билігі кезіндегі Қазақ хандығы бірлігінің ыңғайы. Зерттеу сұрағы: Есім хан Қазақ хандығының біртұтастығын қалай сақтап қалды? § 46	6.3.1.10 қазақ хандығының мемлекетті ыңғайтудың рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандығының сыртқы саясатын талдау	1	12.04	
57		Жәнір хан тұсындағы қазақ-жоңғар қарсылығы. Зерттеу сұрағы: Орбұлақ шайқасының әлемдік әскери өнер тарихындағы алатын орны қандай? § 47	6.2.2.3 ноштелердің әскери өнері жерістіктерін сипаттау;	1	15.04	
58		Жәнір хан тұсындағы қазақ-жоңғар қарсылығы. Зерттеу сұрағы: Орбұлақ шайқасының әлемдік әскери өнер тарихындағы алатын орны қандай? § 47	6.3.2.7 Орбұлақ шайқасындағы қазақ жасаының әскери өнерінің шеберлігі мен ерлігін бағалау	1	19.04	
59		Тәуке хан тұсындағы қиястардың қоғамдық-құқықтық жүйесі. Зерттеу сұрағы: Неліктен А. Левшин Тәуке ханды «Дала Лякурге» деп атайды? § 48-49	6.3.1.10 қазақ хандығының мемлекетті ыңғайтудың рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандығының сыртқы саясатын талдау	1	22.04	
60		Тәуке хан тұсындағы қиястардың қоғамдық-құқықтық жүйесі. Зерттеу сұрағы: Неліктен А. Левшин Тәуке ханды «Дала Лякурге» деп атайды? § 48-49	6.3.1.10 қазақ хандығының мемлекетті ыңғайтудың рөлін анықтау; 6.3.2.6 қазақ хандығының сыртқы саясатын талдау	1	26.04	

61		Қазақ хандығының әлеуметтік құрылымы. Зерттеу сұрағы: Әлеуметтік топтар қазақ қоғамында қаншалық атқарды? § 50 <i>ҒЖҚ №6</i>	6.1.2.1 Қазақ хандығындағы әлеуметтік топтардың орнын анықтау; 6.3.1.1 қоғамдық-саяси өмірдегі сұлтан, би, батыр, жорықтардың қызметтерін сипаттау	1	29.04	
62	6.4 XVI - XVII ғасырлардағы экономика мен мәдениет	XVI-XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениеті. 3. сұрағы: XVI - XVII ғасырлардағы қазақтардың рухани мәдениетінде халық өмірі қалай көрініс табады? §55-57	6.2.2.1 құй, аяма, шжіре, эпостық жырлардың тарихи дереккөзі ретіндегі маңыздылығын айқындау	1	3.05	
63		XVI - XVII ғасырлардағы қазақтардың материалдық мәдениеті. Зерттеу сұрағы: Нәлістен киіз үй көшпелілердің материалдық мәдениетінің ең жоғарғы үлгісі деп саналамы? § 54-56	6.2.2.5 көшпелілердің қолданбалы өнердегі жетістіктерін сипаттау	1	6.05	
64		Қазақтардың дәстүрлі шаруашылығы. Зерттеу сұрағы: Көшпелілердің дәстүрлі шаруашылығының ерекшелігі неде? § 53	6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау	1	10.05	
65		Қазақтардың дәстүрлі шаруашылығы. Зерттеу сұрағы: Көшпелілердің дәстүрлі шаруашылығының ерекшелігі неде? § 53 <i>ҒЖҚ №7</i>	6.4.1.2 көшпелілердің шаруашылық өмірінің ерекшеліктерін анықтау	1	13.05	
66	Өлкетану	Токсандық жиынтық бағалау <i>ҒЖҚ №4</i> § 43-57	IV тоқсан бойынша оқу мақсаттары	1	17.05	
67		Туған өлке тарихының кәсіргі кездегі куәгерлері § 9	6.3.1.12 туған өлке тарихының кәсіргі кездегі куәгерлерінің ерлік істері мен еңбегін сипаттау	1	20.05	
68		Қайталау § 1-57		1	24.05	

№4 М.Әуезов атындағы жалпы орта білім беретін мектеп КММ

Бекітілді: 29 тауыс 2023ж
Мектеп директоры: С.Е.Қабдрахманова

Келісілді: 27 тауыс 2023ж
Оқу ісі орынбасары: Г.А.Уткелбаева

Қаралды: 29 тауыс 2023ж
Бірлестік жетекшісі: Ө.Тәжіғұл

2023-2024 оқу жылына арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспар

Пәні: «Жаһандық құзыреттіліктер»

Сыныбы: 9 «а,ә,б,в»

Пән мұғалімі: Табылғанова Н.А.

2023-2024 оқу жылы

Жылдық күнтізбелік жоспар

2023-2024 оқу жылы

Курстың аты «Жаһандық құзыреттіліктер»

Курстың мақсаты: бәсекеге қабілетті, мінез-құлық мәдениетінің стандартына сәйкес келетін және жаһандық құзыреттерге ие тұлғаны қалыптастыру.

Курстың міндеттері:

- 1) білім алушылардың азаматтық ұстанымын және өз елінің мүддесіне қызмет етуге дайындығын қалыптастыру;
- 2) білім алушылардың жеке қасиеттерін дамыту: адалдық, әдептілік, ізгі ниет, өз іс-әрекеттері үшін жауапкершілік;
- 3) білім алушыларда медиа сауаттылық және қаржылық сауаттылық дағдыларын қалыптастыру;
- 4) салауатты өмір салты мәдениетін қалыптастыру;
- 5) экологиялық мәдениетті дамыту;
- 6) қоғам өміріндегі діннің рөлі туралы түсінік қалыптастыру.

Білім алушылардың дайындық деңгейіне қойылатын талаптар

Білім алушыда:

- 1) азаматтық ұстаным;
- 2) әлеуметтік жауапкершілік;
- 3) мінез-құлық мәдениеті;
- 4) басқаларға көмекке дайын және құрметпен қарайтын;
- 5) салауатты өмір салты және қауіпсіз мінез-құлық дағдылары;
- 6) сыни, креативті және шығармашылық ойлау дағдылары;
- 7) алған білімдерін өмірде қолдану дағдылары;
- 8) зерттеу, жобалау, волонтерлік жұмыс дағдылары.

Түсінік хат

2022-2023 оқу жылында үлгілік оқу жоспарының вариативтік компонентіне 5-9 сыныптардағы «Жаһандық құзыреттер» курсы енгізіліп, Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығымен бекітілген.

Негізгі орта білім беру деңгейінің 5-9-сыныптарына арналған «Жаһандық құзыреттер» курсы

Курстың мақсаты: Жаһандық азаматтық құзыреттілікке не бәсекеге қабілетті тұлғаны қалыптастыру.

5-8 сыныптарда курс бес бірлікті қамтиды: «Парасаттылық және этика», «Азаматтық және патриотизм», «Медиа сауаттылық және қаржылық сауаттылық», «Тіршілік қауіпсіздігі», «Экологиялық мәдениет», 9-сыныпта «Зауырлық және дінтану» юниті қосымша енгізілді.

Әр сынып үшін сағат саны мен күтілетін нәтижелерді көрсететін әр түрлі бірліктер ұсынылады. Ұсынылған курс тақырыбы 5-9 сынып оқушыларының жас ерекшеліктерін ескере отырып жасалған.

Мысалы, «Парасаттылық және этика» бірлігі (5-сынып) келесі тақырыптарды қамтиды:

1. Барлығы сәлемдесуден басталады
2. Ата-аналарға ризашылық білдіруді үйрену
3. Жаннның кеңдігі-адамның безендірілуі
4. Үстелдегі мінез-құлық этикасы. Үстелді орнату
5. Біз қорлау/қорлауға қарсымыз.

«Адалдық және этика» бірлігі (9-сынып) келесі тақырыптарды қамтиды:

1. Отбасы және неке. Бақыт не әкеледі және оған не кедергі?
2. Корпоративтік еңбек мәдениеті
3. Адалдық пен әділеттілік өмірдің принциптері ретінде
4. Саяхат этикасы: біз өз елімізді таныстырамыз
5. Қарым-қатынас мәдениеті: гендерлік рөлдер

Юнит тақырыбының «Парасаттылық және этика» мазмұны білім алушылардың этикалық мәдениетін дамытуға, нақты өмірлік жағдайларда мінез-құлық қағидалары мен нормаларын білуді қолдануға, социумдағы табысты өзара іс-қимылға, ахуалды сыни талдау және жауапты шешімдер қабылдау дағдыларын қалыптастыруға бағытталған.

Юниттің «Азаматтылық және патриотизм» (5-9-сыныптар) контенті тақырыптарының контенті білім алушылардың жергілікті, өңірлік, елдік, жаһандық ауқымдағы өзара тәуелділік мәселелерін сыни ұғыну, мемлекеттің, саяси және діни бірлестіктер мен мәдениеттердің өзара байланысы қағидаларын түсіну, әлемде өз ұстанымдарын табысты айқындаудың әмбебап құзыреттерін иелену дағдыларын көздейді.

«Экологиялық мәдениет» юнитінің тақырыбы (5-9 сыныптар) білім алушыларды Экологияның негізгі заңдарымен таныстырады, өз денсаулығына, қоршаған адамдарға және табиғатқа жауапкершілікпен қарау қажеттілігі туралы түсінік қалыптастыруға ықпал етеді. Оқыту курсының нәтижесі табиғатты пайдалану құндылықтарына не, экологиялық санасы дамыған әлеуметтік бағдарланған тұлға болады.

Өртүрлі пәндер бойынша оқыту процесінде қалыптасатын білім алушылардың экологиялық мәдениеті алынған білімді практикада қолдануға баса назар аударып, «Жаһандық құзыреттер» курсы юнитін зерделеу барысында бекітіледі.

«Тіршілік қауіпсіздігі» (5-9 сыныптар) юнитінің контенті педагогтарға оқу процесін мынадай тақырыптар төңірегінде ұйымдастыруды ұсынады: «Қауіпсіз үй, аула, мектеп», «Менің үйім», «Табиғаттағы қауіпсіздік», «Ережелер мен заңдарды бұзғаны үшін жауапкершілік», «Қандай да бір қауіп туындаған жағдайда білу маңызды», «Отпен ойынамыз!», «Құтқару қызметтері», «Табиғи апаттар кезіндегі қауіпсіздік», «Жауапты мінез-құлық және инфекциялардың алдын-алу», «Мен өзіме және басқаларға төтенше жағдайларда қалай көмектесе аламын?», «Менің қауіпсіздігім менің қолымда!», «Абайлаңыз, күдікті заттар!», «Техниканы қауіпсіз пайдалану», «Жеке басына қол сұтылмаушылық құқығы», «Өмір мен денсаулық үшін қауіпті жағдайлардан қалай шығу керек?», «Менің денсаулығым менің қолымда!», «Денсаулық пен сәулілік құпиялары немесе гигиена не үшін қажет?», «Мен не жеймін», «Тамақ қауіпсіздігі», «Зорлық-зомбылыққа төзбеушілік», «Қауіпсіздік мәселесін кіммен талқылауға болады?», «Жолға шығу келікте қалай піл болы алады?», «Үйдегі қауіпсіз мінез-құлық ережелері», «Телефон алаяқтары: не істеу керек?», «Жеке тұлғаны сақтау құқығы», «Алғашқы көмек көрсету ережелері».

«Жаһандық құзыреттер» курсы аяқтау нәтижесінде білім алушылар оны табысты тұлға ретінде сипаттайтын құндылықтарға: коммуникативтік дағдылар, этикалық нормалар мен мінез-құлық ұстанымдарына не болады.

«Зайырлық және діннің негіздері» жүйесін зерттеу тек 9-сыныпта ұсынылады. Келесі тақырыптар белгіленді: «Зайырлық мемлекет және дін», «Діннің пайда болуы мен мағынасы, оның әлеуметтік маңызы мен жетілуі», «Діннің құрылымы мен функциялары», «Діннің шығу тегі мен тарихы нұсқалары», «Ежелгі сенім жүйелері, ұлттық және дәстүрлі діндер», «Буддизмнің діни ілімінің негіздері», «Дін сенімнің негіздері», «Ислам дінінің негіздері», «Қазақстан аумағындағы Ислам», «Қазақстан аумағындағы православиялық діни ұйымдардың қызметі», «Ислам мәдениеті», «Жалған діни ұйымдар мен ағымдар туралы түсінік. Терроризм», «Қазақстан – біртұтас және зайырлық мемлекет», «Қазақстанның бейбітшілік пен дінаралық жалғасын саласындағы саясаты».

«Жаһандық құзыреттер» курсының үзінділік оқу бағдарламасының оқу жүктемесінің көлемі мыналарды құрайды:

- 5-8 – сыныптарда - 0,5 сағат (екі аптада бір рет), оқу жылында 17 сағат
- 9 – сыныпта-аттасына 1 сағат, оқу жылында 34 сағат

Жаңартылған оқу бағдарламасының негізінде «Жаһандық құзыреттер» курсы бойынша 5-9 сыныпқа арналған тақырыптық-күнтізбелік жоспары «Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта және жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы №348 бұйрығы, Қазақстан Республикасындағы бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім берудің үлгілік оқу жоспарларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2012 жылғы 8 қарашадағы №500 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы (2022 жылғы 12 тамыздағы №365 бұйрығымен өзгерістер мен толықтырулар енгізілген), Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 3 сәуірдегі №115 бұйрығымен бекітілген Негізгі орта білім берудің жалпы білім беретін пәндерінің үлгілік оқу бағдарламалары (Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 16 қыркүйектегі №399 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы 2022 жылғы 21 қарашадағы №467 бұйрығы), «Орта білім беру ұйымдарына арналған оқулықтардың, мектепке дейінгі ұйымдарға, орта білім беру ұйымдарына арналған оқу-әдістемелік кешендердің, оның ішінде электрондық нысандағы тізбесін бекіту туралы» 2022 жылғы 21 маусымдағы №291 бұйрығы, «Білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі №130 бұйрығы (ҚР БҒМ 2022 жылғы 27 тамыздағы №382 бұйрығымен өзгерістер мен толықтырулар енгізілген), Орта білім беру ұйымдарында БҒМ 2022-2023 оқу жылының басталуын, ұзақтығын және каникул кезеңдерін айқындау туралы» ҚР БҒМ 2022 жылғы 12 тамыздағы №363 бұйрығы, «Қазақстан Республикасының орта білім беру ұйымдарында оқу-тәрбие процесін ұйымдастырудың 2022-2023 оқу жылындағы ерекшеліктері туралы» әдістемелік нұсқау хаты басылымға алынды.

«Жаһандық құзыреттер» курсы білім алушылардың құндылық бағдарларын, коммуникативтік дағдыларын, әдеп нормалары мен мінез-құлық ұстанымдарын қалыптастыруға ықпал етеді.

Курстың мақсаты: бәсекеге қабілетті, мінез-құлық мәдениетінің стандартына сәйкес келетін және жаһандық құзыреттерге негізделген қалыптастыру.

Курстың міндеттері:

- 1) білім алушылардың азаматтық ұстанымын және өз елінің мүддесіне қызмет етуге дайындығын қалыптастыру;
- 2) білім алушылардың жеке қасиеттерін дамыту: адалдық, әдептілік, ізгі ниет, өз іс-әрекеттері үшін жауапкершілік;
- 3) білім алушыларда медиа сауаттылық және қаржылық сауаттылық дағдыларын қалыптастыру;
- 4) салауатты өмір салты мәдениетін қалыптастыру;
- 5) экологиялық мәдениетті дамыту;
- 6) қоғам өміріндегі діни рөлі туралы түсінік қалыптастыру

№	Юнит	Сабақтардың тақырыбы	Күтілетін нәтижелер (соңғы өнім)	Сағат саны	Мерзімі		Ескерту
					9 а.ә	9 б.ә	
1	Этика және әдеп	Еңбек мәдениеті	Әлеуметтік	1	5.09	6.09	
3		Ел игілігіне еңбек ет	жобалар	1	12.09	13.09	
2		Қарым-қатынас мәдениеті және әдеп	Брифингтер	1	19.09	20.09	
4		Сыбайлас жемқорлыққа нөлдік төзімділік	Жобаларды қорғау	1	26.09	27.09	
5		Өзіңнен есеп алу: жасағандарым пайдалы болды ма?	Бейне дайындау Инфографика	1	3.10	4.10	
6	Азаматтық және патриотизм	Өзгені өзіндей сыйла	Жоба.	1	10.10	11.10	
7		Әлеуметтік жауапкершілік	Жағдаяттық	1	17.10	18.10	
8		Ертенгі жастар қандай болмақ?	есептерді шешу	1	24.10	8.11	
9		Ынтымағы жарасқан ел	Флешмоб. Акциялар	1	7.11	15.11	
10	Медиасауаттылық және қаржылық сауаттылық	Әлеуметтік желілердегі блогерлер. Кибербуллинг	TEDx өткізу Жоба	1	14.11	22.11	
11		Белсенді және пассивті кірістер	Рөлдік ойындар	1	21.11	29.11	
12		Отбасылық бюджеттің түрлері Отбасы бюджетін жоспарлау	Стартаптар	1	28.11	6.12	
13		Жинақтарды қалай сақтауға болады		1	5.12	13.12	
14		Қаржы пирамидасы		1	12.12	20.12	
15		Қаржылық байлық		1	19.12	27.12	
16	Өмір сүру қауіпсіздігі	Қандай да бір қауіп туындаған жағдайда нені білу маңызды?	Зерттеу жұмысы Ситуациялық	1	26.12	10.01	
17		Төтенше жағдайларда өзіме және басқаларға қалай көмектесе аламын?	есептерді шешу Рөлдік ойындар	1	9.01	17.01	
18		Өмір мен денсаулыққа қауіпті жағдайлардан қалай шығуға болады?	Схемаларды құру Конкурс	1	16.01	24.01	
19		Жаман әдеттердің алдын алу	Бейнероликтер дайындау Пікірталас алаңы	1	23.01	31.01	
20	Экологиялық мәдениет	Табиғи ресурстарды қалай пайдаланамыз?	Экологиялық	1	30.01	7.02	
21		Экологиялық тұрақтылық	акциялар	1	6.02	14.02	
22		Апаттар мен табиғи апаттардың қоршаған ортаға әсері	«Біз табиғи	1	13.02	21.02	
23		Таза экологияға құқылымыз	ресурстарды қалай пайдаланамыз» тақырыбындағы брифинг	1	20.02	28.02	

			«Болашақ жер» Эссе Жобаларды қорғау Макулатура жинау және қайта пайдалану шкізатты бөлек жинау «Табиғат дәлсіздіктерге шыдамайды және қателіктерді кешірмейді» тақырыбындағы бейнеролик				
24	Зайырлылық және дінтану негіздері	Зайырлы мемлекет және дін	Жоба Жағдаяттық есептерді шешу Тесттер	1	27.02	6.03	
25		Діннің шығу тегі мен маңызы, оның әлеуметтік мақсаты мен жіктелуі		1	5.03	13.03	
26		Діннің құрылымы мен қызметі		1	12.03	20.03	
27		Діннің шығу тегі мен тарихи формалары		1	19.03	03.04	
28		Ежелгі наным жүйесі, ұлттық және дәстүрлі діндер		1	2.04	10.04	
29		Буддизмнің діни ілімінің негіздері		1	9.04	17.04	
30		Христиандықтың діни сенімінің негіздері		1	16.04	24.04	
31		1.Ислам дінінің негіздері.		1	23.04	4.05	96,в
32		Қазақстан жеріндегі ислам 2.Ислам мәдениеті. Қазақстан аумағындағы діни ұйымдардың қызметі			30.04		1.05
33		Жалған діни ұйымдар мен ағымдар туралы түсінік		1	14.05	15.05	
34		Қазақстан - унитарлық және зайырлы мемлекет. Қазақстанның бейбітшілік және дінаралық келісім саласындағы саясаты		1	21.05	22.05	